# T014 BD V 192-Q2-P8 Toàn Cung Sầu Thương-Phật Sở Hành Tán

*Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)*

Phaåm 8: TOAØN CUNG SAÀU THÖÔNG
Xa-naëc daãn ngöïa veà
Tuyeät voïng taâm buoàn thöông
Chaân böôùc leä tuoân rôi
Khoâng theå töï môû döùt.
Hoâm qua cuøng Thaùi töû
Moät ñeâm vöôït ñöôøng daøi
Giôø boû Thaùi töû veà
Maát ñi boùng maùt trôøi
Boài hoài taâm luyeán tieác
Taùm ngaøy môùi ñeán thaønh.
Ngöïa gioûi thaân maïnh meõ
Chaïy mau, töôùng uy nghieâm
Quaån quanh ngoùng laïi nhìn
Khoâng thaáy daïng Thaùi töû
Rôi leä, thaân uû ruõ
Tieàu tuïy, maát oai phong
Quay ñaàu, tieáng hí vang
Ngaøy ñeâm queân nöôùc coû.
Boû maát Ñaáng cöùu theá
Trôû veà Ca-tyø-la
Ñaát nöôùc ñeàu troáng vaéng
Nhö vaøo xoùm laøng hoang
Maët trôøi khuaát Tu-di
Caû theá gian taêm toái
Ao suoái khoâng coøn trong
Hoa traùi khoâng sum sueâ
Caùc trai gaùi trong xoùm
Buoàn baõ maát veû vui.
Xa-naëc vaø ngöïa traéng
Buoàn baõ leâ töøng böôùc
Ngöôøi hoûi khoâng thieát ñaùp
Böôùc chaäm nhö ngöôøi cheát.
Chuùng thaáy Xa-naëc veà
Nhöng khoâng thaáy Thaùi töû

Ñoàng caát tieáng than khoùc
Nhö boû La-ma veà.
Coù ngöôøi ñeán beân ñöôøng
Ñeán gaàn hoûi Xa-naëc:
“Thaùi töû ngöôøi meán yeâu
Maïng soáng cuûa caû nöôùc
OÂng laáy troäm ñem ñi
Baây giôø ñaâu maát roài?”
Xa-naëc neùn buoàn thöông
Traû lôøi moïi ngöôøi raèng:
“Toâi quyeán luyeán ñi theo
Khoâng nôõ boû Thaùi töû
Thaùi töû lìa boû toâi
Boû caû y phuïc ñôøi
Caét toùc, maëc phaùp phuïc
Vaøo trong röøng khoå haïnh.”
Moïi ngöôøi nghe xuaát gia
Taâm kinh haõi khaùc thöôøng
Lieàn vaät vaõ khoùc than
Nöôùc maét cöù tuoân chaûy.
Moïi ngöôøi cuøng baûo nhau
Chuùng ta phaûi laøm sao
Taát caû ñeàu baøn raèng
Phaûi cuøng nhau ñuoåi theo.
Nhö ngöôøi maïng soáng döùt
Thaân cheát, thaàn thöùc lìa
Thaùi töû laø maïng ta
Ngaøi maát, ta ñaâu soáng
Thaønh thò bieán röøng nuùi
Röøng nuùi bieán thaønh thò
Thaønh naøy maát oai döùc
Nhö gieát Tyø-leâ-ña.
Caùc gaùi, trai trong thaønh
Noùi doái Thaùi töû veà
Moïi ngöôøi ñoå ra ñöôøng
Chæ thaáy mình ngöïa veà
Khoâng bieát Ngaøi soáng cheát
Buoàn khoùc thaät theâ löông.
Xa-naëc böôùc daãn ngöïa

Suït suøi rôi leä veà
Maát Thaùi töû buoàn thöông
Taâm caøng theâm sôï seät
Nhö chieán só gieát giaëc
Daãn giaëc ñeán tröôùc vua
Vaøo cöûa leä nhö möa
Maét nhoøa khoâng thaáy gì
Nhìn trôøi maø keâu khoùc
Ngöïa cuõng buoàn, hí vang.
Caùc chim thuù trong cung
Caùc baày ngöïa trong chuoàng
Nghe tieáng ngöïa buoàn hí
Cuõng keâu, hoùt ñaùp laïi
Raèng oà! Thaùi töû veà
Khoâng thaáy beøn döùt baët.
Caùc theå nöõ haäu cung
Nghe ngöïa, chim thuù keâu
Toùc roái, maët voõ vaøng
Thaân xaáu, moâi mieäng khoâ
AÙo nhaøu, khoâng giaët giuõ
Thaân dô baån khoâng taém
Boû caùc vaät trang nghieâm
Tieàu tuïy, khoâng töôi taén
Khaép mình khoâng röïc rôõ
Gioáng nhö ngoâi sao môø
Xieâm y nhaøu hoen oá
Gioáng nhö bò cöôùp haïi,
Thaáy Xa-naëc vaø ngöïa
Rôi leä, heát mong veà
Ñeàu cuøng nhau than khoùc
Nhö môùi maát ngöôøi thaân
Taâm cuoàng loaïn boái roái
Nhö boø maát ñöôøng veà.
Ñaïi AÙi Cuø-ñaøm-di
Nghe Thaùi töû khoâng veà
Lieàn ngaõ nhaøo xuoáng ñaát
Khaép mình ñeàu thöôøng tích
Nhö côn gioù maïnh thoåi
Troác goác caây chuoái vaøng

Laïi nghe Ngaøi xuaát gia
Than daøi theâm buoàn caûm:
“Toùc mòn xoay beân phaûi
Moãi chaân toùc moät sôïi
Ñen tuyeàn saïch boùng möôït
Thaû daøi chaám taän ñaát
Vì sao boû muõ trôøi
Caïo toùc, maët y coû?
Tay thon, sö töû böôùc
Maét traâu chuùa daøi roäng
Thaân coù aùnh saùng vaøng
Ngöïc vuoâng, tieáng Phaïm aâm
Töôùng nhieäm maàu nhö theá
Maø vaøo röøng khoå haïnh
Theá gian sao phöôùc moûng
Maát ñi vò Thaùnh naøy.
Chaân meàm coù maøng moûng
Maøu hoa sen thanh tònh
Röøng ñaát ñaù, gai choâng
Laøm sao maø böôùc ñi?
Sinh tröôûng trong cung saâu
Y phuïc aám, mòn maøng
Taém goäi baèng nöôùc thôm
Xoa thaân baèng höông thôm
Giôø soáng ñôøi gioù söông
Laïnh, noùng sao chòu noåi?
Tröôïng phu doøng cao quyù
Hoïc roäng, taøi hôn ngöôøi
Ñöùc haïnh, ñöôïc tieáng khen
Thöôøng thí, khoâng mong caàu
Vì sao boãng moät hoâm
Khaát thöïc ñeå nuoâi thaân?
Naèm giöôøng baùu thanh tònh
Thöùc giaác baüng tieáng nhaïc
Vì sao laïi nöông thaân
Choán nuùi röøng caây coû?”
Nhôù Ngaøi, taâm ñau buoàn
Meâ ngaát teù xuoáng ñaát
Ngöôøi haàu ñôõ ñöùng daäy

Lau nöôùc maét cho baø
Coøn caùc phu nhaân khaùc
Buoàn khoå thaân daõ döôïi
Trong taâm raát buoàn thaûm
Baát ñoäng nhö ngöôøi veõ.
Naøng Da-du-ñaø-la
Traùch cöù Xa-naëc raèng:
“Ngöôøi baïn loøng cuûa ta
Hieän giôø chaøng ôû ñaâu?
Ngöôøi ngöïa caû ba ñi
Giôø coøn hai trôû veà
Taâm ta raát kinh haõi
Run sôï khoâng yeân loøng
Ngöôi laø keû baát chaùnh
Khoâng phaûi laø baïn laønh
Haïng cöôøng baïo khoâng toát
Neân cöôøi, khoùc laøm chi?
Daãn ñi roài veà khoùc
Phaûn öùng khoâng töông öng.
Vì loøng thöông meán baïn
Taâm maëc laøm theo duïc
Neân laøm cho Thaùi töû
Moät ñi khoâng veà nöõa.
Giôø ngöôi neân möøng vui
Laøm aùc roài quaû thaønh
Thaø gaàn keû oaùn trí
Coøn hôn gaàn baïn ngu
Giaû danh laø baïn laønh
Trong taâm thaät oaùn keát.
Nay vöông trieàu huøng maïnh
Moät sôùm bò phaù hoaïi
Caùc vò phu nhaân naøy
Öa saàu khoâng trang ñieåm
Leä rôi, naác nhieàu phen
Nöôùc maét hai doøng chaûy.
Khi choàng ta coøn ñaây
Nöông töïa nhö nuùi Tuyeát
Taâm an nhö maët ñaát
Lo buoàn gaàn nhö cheát

Huoáng beân song cöûa naøy
Buoàn khoùc maõi keâu gaøo
Ngaøy chaøng coøn hay maát
Khoå aáy sao chòu noåi!
Ngöïa ôi maøy voâ nghóa
Ñoaït ngöôøi taâm ta troïng
Gioáng nhö trong ñeâm toái
Keû troäm cöôùp chaâu baùu.
Khi côõi ngöôi ra traän
Ñao kieám beùn teân nhoïn
Taát caû chòu ñöïng ñöôïc
Giôø sao khoâng coá chòu.
Baäc nhaát cuûa doøng hoï
Ñoaït taâm ta ñem ñi
Ngöôøi suùc sinh teä aùc
Gaây caùc nghieäp baát chaùnh
Hoâm nay ngöôi hí vang
Rung ñoäng khaép cung vua
Tröôùc cöôùp ngöôøi ta thöông
Sao baáy giôø caâm laëng.
Neáu luùc aáy ngöôøi hí
Caû cung ñeàu thöùc daäy
Neáu baáy giôø thöùc daäy
Thì ñaâu coù khoå naøy.”
Xa-naëc nghe traùch maéng
Nuoát ngheïn ngaøo khoûi coå
Lau leä, chaép tay thöa:
Xin cho thaàn giaûi baøy
Ñöøng quôû traùch ngöïa traéng
Cuõng chôù töùc giaän thaàn
Chuùng thaàn ñeàu khoâng loãi
Do Thieân thaàn laøm ra.
Thaàn raát sôï pheùp vua
Do Thieân thaàn eùp ngaët
Mau ñem ngöïa cho Ngaøi
Roài vöôït thaønh nhö bay
Neùn thôû, khoâng gaây ñoäng
Voù caâu khoâng chaïm ñaát
Cöûa thaønh töï nhieân môû

Hö khoâng töi nhieân saùng
Ñeàu do söùc Thieân thaàn
Ñaâu phaûi thaàn gaây ra.”
Da-du-ñaø nghe noùi
Taâm nghó laø chuyeän laï
Vieäc do Thieân thaàn laøm
Chaúng phaûi loãi cuûa hoï
Taâm hôøn traùch tan bieán
Döùt noãi khoå daèn vaët
Quî xuoáng ñaát oaùn than:
“Ñoâi uyeân öông chia lìa
Giôø ta maát choã nöông
Ñoàng haønh maø sinh ly
Öa phaùp, boû ñoàng haønh
Ñeán nôi naøo caàu phaùp?
Xöa, nhöõng ngöôøi cao quyù
Vua Ñaïi Khoaùi Kieán thaûy
Hoï ñeàu ñuû vôï choàng
Hoïc ñaïo ñeán nuùi röøng
Nay Ngaøi nôõ boû thieáp
Ñeå caàu ñöôïc phaùp gì?
Saùch cuùng teá Phaïm chí
Vôï choàng ñeàu ñoàng haønh
Phaùp ñoàng haønh laø nhaân
Cuoái cuøng ñoàng thoï baùo
Sao chaøng rieâng xeûn phaùp
Boû thieáp ñi moät mình?
Hay thaáy thieáp ganh tò
Chaøng tìm ngöôøi khoâng ganh?
Hay chaøng khinh baïc thieáp
Neân tìm Thieân nöõ ñeïp?
Vì ñöùc saéc toát naøo
Tu taäp caùc khoå haïnh?
Bôûi vì thieáp baïc meänh
Neân vôï choàng chia ly
Vì sao La-haàu la
Khoâng ñöôïc quyø beân goái?
Than oâi! Ngaøi khoâng toát
Daùng hieàn, taâm saét ñaù

Doøng hoï ñang höng thaïnh
Keû thuø cuõng toân suøng
Laïi con sinh coøn nhoû
Maø chaøng boû vónh vieãn
Thieáp cuõng khoâng loøng daï
Choàng boû, vaøo nuùi röøng
Khoâng theå töï döùt boû
Ñoù laø ngöôøi goã ñaù.”
Noùi xong, taâm meâ loaïn
Hoaëc khoùc, hoaëc noùi cuoàng
Hoaëc chaêm chuù, traàm tö
Ngheïn ngaøo khoâng keàm ñöôïc
Söùc moøn, hôi gaàn kieät
Ngaõ quî thaân laám buïi.
Caùc chuùng theå nöõ khaùc
Thaáy vaäy taâm ñau xoùt
Gioáng nhö ñoùa sen nôû
Bò gioù möa daäp vuøi.
Vua cha maát Thaùi töû
Ñeâm ngaøy taâm buoàn khoå
Trai giôùi caàu Thieân thaàn
Mong con choùng trôû veà.
Phaùt nguyeän cuùng teá xong
Vua ra cöûa ñeàn thôø
Lieàn nghe tieáng khoùc than
Kinh sôï taâm meâ loaïn
Nhö trôøi noåi saám seùt
Baày voi chaïy taùn loaïn,
Thaáy Xa-naëc vaø ngöïa
Lieàn hoûi, bieát xuaát gia
Toaøn thaân ngaõ xuoáng ñaát
Nhö côø Ñeá Thích ngaõ
Caùc quan dìu vua daäy
Duøng ñaïo phaùp traán an
Hoài laâu môùi tænh taùo.
Vua baûo ngöïa traéng raèng:
“Thöôøng côõi ngöôi ñaùnh giaëc
Ta nghó ngöôi coù coâng
Nay ta caêm gheùt ngöôi

Coøn hôn luùc thöông ngöôi.
Con coâng ñöùc ta thöông
Ngöôi laïi chôû noù ñi
Vaøo boû trong nuùi röøng
Roài trôû veà mình khoâng
Ngöôi mau chôû ta ñi
Baèng khoâng, ñi chôù veà,
Khoâng laøm hai vieäc naøy
Chaéc ta seõ cheát maát
Khoâng coøn caùch naøo trò
Chæ ñôïi con laø thuoác.
Nhö Phaïm chí San-xaø
Vì con cheát, töï saùt
Ta maát con haønh phaùp
Töï saùt khieán khoâng thaân.
Ñaáng taïo sinh Ma-naâu
Cuõng vì con öu saàu
Huoáng chi ta ngöôøi thöôøng
Maát con maø an ñöôïc.
Ngaøy xöa, vua A-xaø
Thöông con, daïo nuùi röøng
Bò caûm neân qua ñôøi
Lieàn ñöôïc sinh coõi trôøi
Nay ta khoâng cheát ñöôïc
Ñeâm daøi chòu khoå ñau
Caû cung nhôù con ta
Khaùt khao nhö quyû ñoùi.
Nhö ngöôøi khaùt tìm nöôùc
Muoán uoáng maø bò giöït
Chòu khaùt maø cheát ñi.
Seõ ñoïa vaøo ngaï quyû
Giôø ta raát khaùt khao
Ñöôïc nöôùc con laïi maát.
Ta chöa cheát thì ngöôi
Mau noùi choã con ta
Ñöøng ñeå ta cheát khaùt
Ñoïa vaøo loaøi ngaï quyû.
Ta voán chí löïc maïnh
Khoù ñoäng nhö maët ñaát

Maát con taâm meâ loaïn
Nhö vua Thaäp Xa xöa.”
Vua laø ngöôøi hoïc roäng
Caùc quan trí thoâng ñaït
Hai vò khuyeân can vua
Töø töø taâu vua raèng:
“Xin ngaøi haõy khuaây khoûa
Chôù ñeå toån mình roàng
Thuôû xöa, caùc vò vua
Boû nöôùc nhö neùm hoa
Nay Thaùi töû hoïc ñaïo
Ñaâu ñaùng khoå, lo buoàn.
Xin nhôù lôøi A-tö
Lyù soá töï nhö theá
Chuyeån luaân coù vui trôøi
Thaûn nhieân khoâng bi luïy
Ñaâu phaûi vua theá giôùi
Dôøi ñöôïc taâm vaøng ngoïc
Nay khieán cho chuùng thaàn
Seõ tìm ñeán choã Ngaøi.”
Duøng moïi caùch can ngaên
Noùi leân loøng chí thaønh
Mong haøng phuïc chí ngaøi
An uûi noãi buoàn vua.
Vua vui möøng lieàn ñaùp:
“Mong caùc khanh mau ñi
Nhö chim Xaù-quaân-ñaø
Vì con khoâng keå thaân
Giôø ta nhôù Thaùi töû
Daï luyeán thöông cuõng theá.”
Hai vò vaâng vöông leänh
Vua vaø caùc quyeán thuoäc
Taâm maùt meû ñoâi phaàn
Söùc löïc daàn hoài phuïc.

*Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.*